

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Individualiserad läsundervisning i lågstadiet

-en kvalitativ studie som grundar sig i ett lärarperspektiv.

Alexandra Åkerlind

L3XA1A

Handledare: Inger Björneloo

Examinator: Ilona Rinne

Rapportnummer: HT16-2930-032-L3XA1A

Abstract

Dagens samhälle präglas av individualisering vilket även syns i läroplanerna för grundskolan. I Lgr11 kan man läsa att undervisningen ska anpassas till den enskilde elevens förutsättningar och behov. En problematik med individualisering i skolan är att det utförs på olika sätt, detta för att det inte finns några standardiserade sätt att arbeta på. Det medför att varje lärare arbetar på sitt sätt med att individualisera sin undervisning. Därför är syftet med studien är att undersöka lärares uppfattningar kring individualiserad läsundervisning i förskoleklass och årskurserna 1-3 kopplat till de individuella utvecklingsplanerna (IUP). Studien kommer även undersöka lärares metoder för att arbeta individualiserat i sin läsundervisning. I denna kvalitativa studie deltog sex lärare som intervjuades om deras använda metoder och deras uppfattning om vad individualisering är. Studien visar att individualisering är ett mångfacetterat begrepp som inte har en enskild innebörd, utan tolkas olika beroende på respektive lärares erfarenhet. Resultatet framhäver att alla lärare arbetar med att individualisera undervisningen, detta sker dock på olika sätt då lärarnas metoder varierar.

Titel: Individualiserad läsundervisning i lågstadiet- en kvalitativstudie som grundar sig i ett lärarperspektiv.

Engelsk titel: Order personal reading instructions in primary school- a qualitative study based on the teacher's perspectives.

Nyckelord: Individualisering, läsundervisning, skola, förskoleklass, åk 1-3 och individualiserad utvecklingsplan.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	5
2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	
2.1 SYFTE	6
2.2 FRÅGESTÄLLNING.....	6
3. DISPOSITION.....	6
4. BAKGRUND.....	6
4.1 INDIVIDUALISERING I LÄROPLANERNA.....	6
5. TIDIGARE FORSKNING.....	8
5.1 INDIVIDUALISERING.....	8
5.2 OLIKA TYPER AV INDIVIDUALISERING	9
5.3 LÄRSTILAR.....	9
5.5 INDIVIDUALISERING I LÄROPLANEN.....	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
5.6 RISKER MED INDIVIDUALISERING.....	11
5.7 LÄSUNDERVISNING.....	11
5.8 METODER FÖR LÄSUTVECKLING	11
5.9 LUS	11
5.10 LÄSUTVECKLINGSNIVÅER.....	12
5.11 SKRIFTLIG INDIVIDUELL UTVECKLINGSPLAN -IUP.....	12
6. TEORETISK BAKGRUND.....	13
7. METODBESKRIVNING	14
7.1 KVALITATIV FORSKNINGSMETOD	14
7.3 URVAL AV RESPONDENTER.....	15
7.4 RESPONDENTER	16
7.5 SEMISTRUKTURERADE INTERVJUER	16
7.6 ANALYTISKT RAMVERK.....	17
7.7 RELIABILITET OCH VALIDITET	17
8. ETISKA ASPEKTER.....	18
9. RESULTAT OCH ANALYS	19
9.1 INDIVIDUALISERING PÅ SKOLNIVÅ.....	19
9.2 UPPLEVELSER AV INDIVIDUALISERING I SKOLAN	20
9.3 FÖRDELAR MED EN INDIVIDUALISERAD UNDERVISNING	21
9.4 NACKDELAR MED INDIVIDUALISERAD UNDERVISNING	22
9.5 METODER FÖR ATT INDIVIDUALISERA LÄSUNDERVISNINGEN	22
9.6 SVÅRIGHETER MED ATT INDIVIDUALISERA LÄSUNDERVISNINGEN	24
10.1 METODDISKUSSION	25
10.1.1 KRITISK ASPEKT - LÄSMETODER.....	25
10.2 RESULTATDISKUSSION	26

10.2.1 METODER FÖR INDIVIDUALISERING	26
10.2.2 SKOLNIVÅ	27
10.2.3 LÄRSTILAR.....	27
10.2.4 SVÅRIGHETER MED INDIVIDUALISERING.....	28
10.3 SLUTSATS.....	28
11. FÖRSLAG TILL FORTSATTA STUDIER	29
12. REFERENSLISTA.....	30
13. BILAGA 1.....	33

1. Inledning

I dagens samhälle möts lärare av elever med olika bakgrunder och erfarenheter. När eleverna börjar första klass kommer de ofta spända och nyfikna och redo för att ta sig an utmaningen att lära sig läsa och skriva. Detta är en av lärarnas största uppgift, då de ska finnas där för att stötta och hjälpa eleverna till att bli goda läsare och skribenter.

På senare tid har svenska elevers läsförmåga visat på nedåtgående trend i PISA och PRILS, två nationella rapporter som redogör för vart svenska elever befinner sig i sin kunskapsutveckling i kontrast till andra länder (Skolverket, 2016). PISA fokuserar på äldre elever och PRILS på yngre elever och deras läsförståelse. Dock verkar PISA trenden vara på väg att vända (Skolverket, 2016). Svenska elevers resultat förbättras och elever presterar nu på en nivå över genomsnittet i läsförståelse. Detta är ett resultat av en utvecklande undervisning (Skolverket, 2016). Även resultatet av PIRLS 2011, visar på att svenska elever läser bra i jämförelse med elever i andra länder, där de svenska elevernas genomsnittliga resultat är högre än genomsnittet för EU (Skolverket, 2016).

Individualisering är inget nytt begrepp inom skolan men känns mer aktuellt nu än någonsin i skolan. I Lgr11 kan man läsa om en likvärdig utbildning där ”undervisningen ska vara anpassad till varje elevs förutsättningar och behov”(Skolverket, 2011 s.8). Denna mening är som en utgångspunkt för individualisering i denna studie. Begreppet tolkas dock på olika sätt, detta beroende på vem man pratar med. En tolkning är Nationalencyklopedin (2016) begreppsförklaring som menar att individualisering inom undervisningen är en anpassning av lärokurser och timplaner för den enskilde elevens förutsättningar och behov. I läroplanen för grundskolan (Skolverket, 2011) står det att lärare ska ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, då det finns olika vägar för att nå målen. Skolan har ett ansvar för att alla elever ska kunna nå kunskapsmålen och på grund av detta kan undervisningen aldrig utformas lika för alla, då alla elever har olika behov. I studien kommer individanpassning av undervisning att innebära detsamma som individualisering i skolan

Under tiden på lärarutbildningen har jag stött på individualisering i flera olika sammanhang och av flera lärare. Ofta har begreppet kopplats till att undervisningen ska vara anpassad efter den enskilde eleven och hans förutsättningar och behov. Min uppfattning är att begreppet diskuteras mer idag än under tidigare. Detta kan bero på att jag i min utbildning på lärarprogrammet ofta har kommit i kontakt med begreppet. En faktor som kan ha en stor roll i varför individualisering är mer aktuellt nu är att vi idag har en större blandning av elever i klasserna, där de har olika förutsättningar och erfarenheter. En kommentar som ofta förekommer när man nämner individualisering

till lärare är att de låter bra men är svårt att realisera. Detta får mig att undra om det är ett svårtolkat begrepp eller om målet med att undervisningen ska anpassas efter den enskilde elevens behov (Skolverket, 2011) är för stort och svårt att uppnå. Därför skulle jag vilja undersöka vad litteraturen säger om detta och hur lärare uppfattar individualisering och arbetar för att uppnå detta mål.

Min avsikt med studien är att främst undersöka hur lärare uppfattar individualisering i skolan samt vilka metoder de använder sig av. Jag kommer även att undersöka vad tidigare litteratur säger om individualisering i skolan.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka lärares uppfattningar kring individualiserad läsundervisning i förskoleklass och årskurserna 1-3 kopplat till de individuella utvecklingsplanerna. Studien kommer även undersöka lärares metoder för att arbeta individualiserat i sin läsundervisning.

2.2 Frågeställningar

- På vilket sätt uppfattar lärare att de arbetar för att skapa individualiserad läsundervisning?
- Hur motiverar lärare de metoder de använder för att individualisera undervisningen?

3. Disposition

Denna uppsats kommer börja med en bakgrund till studien som följs av en litteraturgenomgång som innehåller tidigare forskning inom ämnet kommer att redovisas. Där belyser jag individualisering och hur olika forskare ser på ämnet. Empiri kommer därefter att redovisas och följs av studiens teoretiska bakgrund. Därefter presenteras resultat och analys. Avslutningsvis kommer diskussion och sammanfattning.

4. Bakgrund

I följande stycke kommer både dagens läroplan Lgr11 och de tidigare läroplanerna att presenteras för att belysa vikten av individualisering i undervisningen.

4.1 Individualisering i läroplanerna

Detta kapitel kommer belysa hur individualisering åskådliggörs i både dagens läroplan och i äldre läroplaner. Syftet med detta är att belysa vikten av att individualisering inte är ett nytt begrepp inom skolan. De läroplaner jag har gått igenom är läroplanerna för grundskolan från 1962 och 1969 (Lgr 62, Lgr 69), läroplanen för grundskolan 1980 (Lgr 80), läroplanen från 1994 (Lpf 94) och dagens läroplan (Lgr11).

Gällande individualisering och individanpassad undervisning är läroplanerna för grundskolan väldigt lika gällande 1962 och 1969 (Skolöverstyrelsen, 1962, 1973). I dessa står det att, om lärare ska skapa en uppfattning om eleven ger undervisningen bra resultat. Läraren ska inte bara ha en uppfattning gällande elevens intellektuella förmåga utan även om elevens intressen och hans sociala förmåga. Ett problem som finns är undervisning i stora grupper, där läraren får undervisa på en ”medelnivå” där alla elever kan hänga med på ett eller annat sätt. Vilket i sin tur kan medföra att både de svaga och starka eleverna inte får med sig tillräckligt med kunskap av undervisningen.

Båda läroplanerna behandlar olika former av individualisering där skolan ska ställa olika krav som är mer individuella. Läroplanerna behandlar även att elevernas uppgifter ska innehålla olika färdighetsnivåer så att de svaga eleverna kan få enklare uppgifter och de starka svårare. I läroplanerna tas det upp att varje elev ska ges möjlighet till individuella uppgifter som de kan arbeta med i självständigt arbete utifrån deras förmåga och individuella takt. Dessa uppgifter är i första hand uppbyggda genom enskild handledning. Detta sker genom att läraren ger eleverna möjligheter att arbeta i mindre grupper där de kan arbeta efter sin egen förmåga och takt, enligt Lgr 62 och Lgr 69 är detta individualisering.

En skillnad mellan dessa två läroplaner är behandlingen av grupparbeten. Lgr 69 anser att grupparbeten kan skapa en individualisering när eleverna arbetar med individuella uppgifter som utgör en del av det gemensamma arbetet (Skolöverstyrelsen 1973), detta är något som Lgr 62 inte tar upp.

Läroplanen för grundskolan 1980 berör ämnet individualisering och individanpassad undervisning grundligt (Skolöverstyrelsen, 1981). Dock används ursprungstanken från de föregående läroplanerna. Här anser de att undervisningen ska utarbetas från den enskilde eleven och dennes intressen och förutsättningar. Denna läroplan framhåller ofta hur ett fungerande samarbete mellan lärare och elev skapas. Enligt Lgr 80 är lärarnas största uppgifter att använda sig av arbetsformer samt att utvärdera hur dessa har fungerat i klassen så att eleverna får ut maximalt av undervisningen. Detta ska ske så att läraren kan skapa en djup uppfattning om sina elever och på detta vis kunna skapa en undervisningsform som passar för klassen. Precis som i föregående läroplan beskriver Lgr 80 att alla elever är olika och att det inte finns en lärostil som passar alla elever (Skolöverstyrelsen, 1981).

Lpf 94 berör inte individualisering eller individ anpassad undervisning något specifikt. Dock är det påtagligt att begreppen finns med så som har nämnts i de tidigare läroplanerna. I Lpf 94 kan man läsa att undervisningen ska anpassas efter elevers förutsättningar och behov (Skolverket, 2000). Läroplanen behandlar de mål som ska uppnås samt mål att sträva mot. Inom dessa mål får varje lärare bestämma och strukturera sin undervisning. Lpf 94 upprepar att lärarna ska ge eleverna en

undervisning som passar den enskilde eleven och hans behov, förutsättningar och intressen (Skolverket, 2000). I denna läroplan nämns även att eleverna ska få möjlighet att vara delaktiga i planeringen av undervisningens arbetsformer och innehåll.

I Lgr11 kan man läsa om en likvärdig utbildning där ”undervisningen ska vara anpassad till varje elevs förutsättningar och behov”(Skolverket, 2011 s.8). Med likvärdig utbildning menar de inte att undervisningen ska vara samma överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Skolan och lärare ska visa hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov då det finns flera sätt att nå målen. Lärare ska även genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen hjälpa och främja elever i deras individuella utveckling.

Individualisering i skolan sätter individen i centrum men det finns olika aspekter som lärare måste ta hänsyn till. Dessa aspekter har förändrats under åren. I de första läroplanerna Lgr62 och Lgr69, skulle eleven stå i fokus och läraren ansvarade för undervisningsformerna. I Lgr80 låg fortfarande ansvaret hos lärarna men elevens delaktighet lyftes fram. Här ska elevens erfarenheter och intressen ligga som fokus för undervisningen. Lärarna ska sedan utvärdera undervisningen för att kunna få ut maximalt hos alla elever. Detta är även något som Lpo94 behandlar, då eleven ska stå i fokus även här och undervisningen ska anpassas efter deras behov. I denna läroplan ska eleverna även få möjlighet att delta i planeringen av undervisningen. Lgr11 liknar Lpo94 då man kan läsa att undervisningen ska anpassas efter elevens behov.

5. Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras forskning som anses relevant för studien, den kommer presenteras under olika rubriker. Med hjälp av de olika rubrikerna guidas du som läsare genom individualiseringens historia, genom olika typer av individualisering, individualisering i olika läroplaner och läsundervisning. Här kommer även centrala begrepp för studien att presenteras, dessa begrepp är individualisering och läsutveckling.

5.1 Individualisering

Individualisering i skolan handlar enligt Stensmo (2008) om att undervisningen ska anpassas efter varje elevs behov, erfarenhet, intresse, tänkande och förutsättningar. Detta betyder att lärare måste ha insikt i vilka förutsättningar, behov eller mål varje elev har med sitt lärande. Lärare bör därför organisera sitt arbete så att elever utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Vidare menar han att individualiseringen i skolan handlar om individens egen lärstil, då alla lär på olika sätt.

Stensmo´s (2008) intresse för att granska individualisering baseras på att skolan ska sträva efter att forma möjligheter att kunna tillgodose olika elevers behov, samt att erbjuda dem kunskaper som är nödvändiga i deras lärprocess. Han ansåg även att

individualisering kan medföra en variation i tid som elever behöver för att kunna lösa uppgifter, men även variation av uppgiftens arbetssätt och innehåll. Lindkvist (2003) anser däremot att individualisering är ett medel för elever att nå målen. Detta uppträder när eleverna får välja innehåll efter intresse och mer sällan för att undervisningen varierar utefter elevernas lärstilar.

Skolverket (2011) skriver i läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet att individualisering ska ha som utgångspunkt i elevens behov och förutsättningar precis som Stensmo (2008) menar. I Lgr11 står det att individualisering kan samspela med den enskilda individens olika lärstilar och behöver bli till ett centralt inslag när det gäller att individanpassa undervisningen. Individualisering betyder i läroplanen att lärare ska planera sin undervisning utifrån ett varierat lektionsinnehåll där undervisningen kan ändras utifrån elevernas olika lärstilar (Skolverket, 2011).

5.2 Olika typer av individualisering

När lärare förändrar olika faktorer i sin undervisning kan de bemöta olika behov som finns hos eleverna. Detta kan ske genom anpassning av innehållet så att det intresserar eleverna, vilket kan ske genom att anpassa lektionstiden efter uppgifterna eller att anpassa svårigheten på uppgiften utifrån elevens kapacitet (Vinterek, 2006).

När lärare låter elever arbeta i sin egen takt, benämns det som hastighetsindividualisering. I detta fall kan även tiden anpassas genom att den totala skoltiden varierar. Detta kan bero på hur elever klarar av kunskapsmålen för olika årskurser. Här kan elever få hoppa över årskurser för att ges chans till maximal kunskapsutveckling (Vinterek, 2006).

Individualiserad undervisning kan även ha ett hur-aspekt, där undervisningens tyngdpunkt ligger i hur arbetet går till. Detta kan individualiseras utefter elevens olika lärstilar och hur elever inhämtar kunskap (Vinterek, 2006).

Genom att lärare anpassar olika faktorer kan individualisering av undervisningen beskrivas i termer där lärare försöker hitta innehåll som motsvarar de enskilda elevernas krav på kunskap. Innehållet kan även motsvara elevens intressen och på sätt individualiseras gentemot den enskilde (Vinterek, 2006).

Nivåindividualisering är ett sätt där man bemöter elever på deras egen nivå, där elevers färdigheter och skickligheter inom olika ämnen bedöms. Lärare behöver skaffa en kunskap om var varje elev befinner sig för att kunna anpassa omfattningen av undervisningen och dess svårighetsgrad (Vinterek, 2006).

5.3 Lärstilar

Elever har olika styrkor och behov när det gäller att lära sig ett nytt innehåll, dessa behov och styrkor kan variera beroende på miljö, sättet, tidpunkten m.m.

Sammankopplingen av de dessa stildrag kallas för lärstil. I skolan bör lärare anpassa sina lärande metoder utefter elevernas lärstilar. Med tanke på att varje enskild elev har sina egna lärstilar, är det viktigt att lärare har en förståelse för vad som gör att elever klarar av att koncentrera sig och minnas. Det är därför viktigt att försöka matcha undervisningens upplägg utifrån olika lärstilar (Boström, 2014).

Lärstilar ska inte uppfattas som riktlinjer till läroplanen utan de ska inspirera lärares undervisning så att de kan främja ett individuellt lärande. Lärare kan uppnå detta genom att undervisningen genomförs utifrån olika metoder och tillvägagångssätt. (Gardner, 2001; Sulaiman et.al, 2011)

Det finns dock missuppfattningar kring lärstilars betydelse, där kritiken syftar till att elever bara använder sig av den lärstil som de behärskar bäst utifrån sina förmågor. Detta kan leda till att elever inte tar sig an uppgifter som inte passar deras lärstil, även om uppgiften kan lösas med flera lärstilar. (Gardner, 2000)

Det finns 21 olika faktorer som har en objektivt mätbar påverkan på lärandet. Dessa faktorer är indelade i fem områden; miljö, känslor, sociala faktorer, fysiska faktorer och psykologiska faktorer (Boström, 2004). Dessa faktorer påverkar elevernas inläring på olika sätt. Därför är det viktigt att lärare har detta i åtanke när de planerar sin undervisning. Lärare behöver därför olika redskap så som material, strategier och metoder som kan förser dem med pålitlig information om var elever befinner sig i sin kunskapsinhämtning. De behöver även analysera hur elever ser på sin egen inläring för att kunna skapa sig en förståelse för hur respektive inlärningsstil kan bidra till ett meningsfullt lärande för eleverna (Shaughnessy, 1995 & Boström, 2012).

5.4 Individanpassad undervisning

Skolans skyldighet är att utforma undervisningen så att eleverna passar in i skolan. Alla elever ska erbjudas samma utbildning, dock ska den vara varierande så att den passar flera (Imsen, 2000). Han menar att den bästa metoden är att använda sig av något som gör att så många elever som möjligt får kunskap inom ämnet, där han poängterar vikten av att alla elever ska få uppgifter som är anpassade efter deras egna behov. Vidare menar han att ingen människa är den andra lik, vilket visar sig i skolan där ingen klass är den andra lik. Det är denna skiljaktighet skolan har som plikt att se över för att ge den enskilda eleven en möjlighet att utvecklas utifrån egna förutsättningar och egenskaper. Detta är en av de viktigaste punkterna för att kunna skapa ett meningsfullt lärande för eleverna.

Lärare tycker att det är viktigt att anpassa undervisningen efter den enskilda elevens behov och förutsättningar. Dock framhäver Imsen (2000) att lärare uppfattar en individanpassad undervisning som väldigt svår att genomföra rent praktiskt och skapar en stor belastning hos lärare.

5.7 Risker med individualisering

En av de som ser risker med att individualisera undervisningen är Enqvist (2003). Hon anser att en risk med att individualisera undervisningen är att lärare vänjer eleverna att lärare kan fungera som en betjänt åt dem, där de får individuella genomgångar och utvalda uppgifter. Detta kan leda till en förväntning hos eleverna som de tar med sig och tror att alla lärare arbetar med samma metoder, vilket kan bli till en kulturkrock då de stöter på lärare som inte arbetar lika djupgående med att individualisera sin undervisning.

5.8 Läsundervisning

För att skapa en bild av hur eleverna lär sig läsa bör lärare känna till faktorerna som kan stå i vägen för läsinlärningsprocessen. Alla individer är olika och lär sig på olika sätt, därför behövs det olika metoder för att alla individer ska kunna få ut maximalt av undervisningen. Vissa elever har inga svårigheter alls med att lära sig läsa medan andra har stort behov av hjälp och träning (Lundberg, 2003).

Skolverket (2016) har tagit fram en bedömningsmatris som lärare kan använda som ett hjälpmedel för att bedöma var eleverna befinner sig i sin läsutveckling. Bedömningsmatrisen tar upp mål, kunskapskrav samt bedömningsgrunder för läsundervisning i grundskolan. Till dessa punkter kan lärare skriva kommentarer om elevens läsning, för att sedan kunna bedöma om eleven har uppnått kravnivån eller inte. Med kravnivåer menas de samma som bedömningsgrunder. Syftet med bedömningsstöden är att stödja lärare till en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas läsutveckling. Lärare kan sedan sammanföra bedömningen med vart eleverna befinner sig i sin läsutveckling och ska ske i jämförelse med vart eleverna befinner sig gentemot de kunskapskrav som finns för varje årskurs. Detta gör lärare genom att de följer elever i de olika stegen som de tar i sin läsutveckling (Skolverket, 2016).

5.9 Metoder för läsutveckling

Förutom Skolverkets bedömningsmatris kommer den tidigare forskningen att fokusera på två läsmetoder lärare kan använda som verktyg för att kunna skapa en blick över vart eleverna befinner sig i sin läsutveckling. Dessa två metoder är LUS (Allard, 2014) och Hayes & Stevensons läsutvecklingsnivåer (Hayes, 1997). LUS är en metod som ofta används inom svenska skolan medan Hayes & Stevenson inte används lika ofta. Jag valde dessa två metoder då båda har en utgångspunkt där eleverna går olika steg i sin utveckling. Metoderna skiljer sig åt då LUS har många faser och olika steg som eleverna ska behärska medan Hayes & Stevenson inte har lika många faser vilket kan underlätta för lärare i sin bedömning.

5.10 LUS

LUS är ett läsutvecklingsschema som används som ett hjälpmedel för lärare när de ska göra en bedömning av elevens läsutveckling. Bedömningen sker genom en

kvalitativ bedömning där elever placeras in i LUS utvecklingssteg för att se var de befinner sig i sin läsning (Allard, 2014). Syftet med LUS är att lärare ska kunna skapa en undervisning som grundar sig i var gruppen befinner sig. Genom att läraren använder sig av LUS kan de tidigt upptäcka de elever som hamnar efter i sin läsutveckling (Allard, 2014).

I LUS läsutvecklingsfaser följer barns successiva upptäckande av olika strategier för att läsa, detta sker fram tills eleverna kan läsa med flyt. LUS består av 19 punkter och tre faser. Fas 1 handlar om att eleverna ska utforska läsningen där de successivt tillägnar sig läsmetoder. När eleverna når fas två handlar det om att eleven ska läsa för att bli bättre. I fas tre har eleverna lärt sig bemästra olika principer för att förstå innebörden i metaforer och dimensioner i sitt läsande (Allard, 2014).

5.11 Läsutvecklingsnivåer

Hayes & Stevenson (1997) behandlar läsarens olika läsnivåer samt vilka stadier som läsare behöver gå igenom för att klara av att läsa texter. Utifrån nivåerna kan lärare bedöma var eleven befinner sig i sin läsutveckling. Lärare kan använda sig av dessa nivåer som stöd för att bedöma var eleverna befinner sig i sin läsutveckling.

I det första stadiet ”förberedande stadiet” lär sig eleven att böcker presenterar berättelser på olika sätt och att det går att gå tillbaka och läsa om texterna flera gånger. Här kommer eleven att inse att orden som är skrivna i texten kommer alltid att vara likadana oberoende på när de läser texten. Har texten en tillhörande bild, kommer bilden att bidra till att läsaren kan förstå handlingen.

När eleven behärskar första stadiet når de ”nybörjar stadiet” här börjar eleven få förväntningar på att texterna ska ha en innebörd. Detta sker genom att eleven blir skickligare på att ta åt sig information både visuellt och genom ljud och på så sätt skapar de inställningen till att de kan finna en innebörd i texten. I detta stadie utvecklas elevens lässtrategier mer och mer för varje text som eleven läser.

I det sista stadiet ”fortsättningsstadiet” börjar eleven klara av länge och komplicerade texter. Här kan eleven själv anpassa sitt sätt att läsa utefter olika stilar, former och vokabulär och på så sätt få ut information ur texten. Eleven läser nu flytande och spenderar därför ingen tid på att detaljläsa texten för att få ut information.

5.12 Skriftlig individuell utvecklingsplan - IUP

På senare år har Skolverket ställt högre krav på lärarna att de ska dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Detta har medfört att det har blivit obligatoriskt för lärare att skapa en individuell utvecklingsplan för varje elev. Dessa utvecklingsplaner ska lärarna skapa tillsammans med elever och deras föräldrar för att sedan följas upp och utvärderas under utvecklingssamtalet (Skolverket, 2011).

I grundskolan tar läraren en gång varje läsår fram en skriftlig individuell utvecklingsplan som används vid utvecklingssamtalen. Denna individuella utvecklingsplan skall innehålla omdömen om eleven samt en framåtsyftande planering för att eleverna ska uppnå målen. I den framåtsyftande planeringen sammanfattar läraren vilka insatser som skolan ska göra och även vad vårdnadshavare och elever kan göra för att eleven ska nå kunskapskraven (Skolverket, 2013). Syftet med IUP är att finnas som ett redskap för lärande, där lärare kan gå tillbaka och se vad varje elev behöver för att nå kunskapskraven. Som stöd för lärares arbete med IUP finns stödmaterial innehållande omdömesblanketter och hjälp för framåtsyftande planering (Skolverket, 2013).

6. Teoretisk bakgrund

I detta kapitel sammanställs Vygotskijs sociokulturella perspektiv och fokuserar på två centrala begrepp inom teorin; zonen för närmaste utveckling och stöttning (scaffolding)nj. Dessa begrepp kommer att vara med som en bakgrund när empirin analyseras och när resultatet diskuteras i diskussionen.

Inom det sociokulturella perspektivet är det individens omgivning som är avgörande för hur de utvecklas. Inom ett sociokulturellt perspektiv sker individens utveckling genom interaktion med omgivningen, vilket leder till att kommunikationen mellan lärare och elev har en väsentlig roll (Säljö, 2000).

Gibbons (2013) anser att det är individens utveckling som ligger i grund för lärarens undervisning. På grund av att individens utveckling ska ligga som grund har lärare inom det sociokulturella perspektivet ett val angående arbetssätt, metod och anpassning. Dessa faktorer har en stor roll i elevens framgång. Vidare menar Ahlberg (2013) att lärare inom det sociokulturella perspektivet alltid ska vara beredda att kunna interagera med hjälp av omgivningen och kunna använda de redskap som finns för att främja elevers lärande.

Medvetet eller omedvetet gör lärare hela tiden bedömningar om metoders förutsättningar, begränsningar, nackdelar eller fördelar. Ett sätt att bedöma metoder på är att studera deras effektivitet i avseende till de mål eleverna ska uppnå. Det finns många metoder, vissa av dem kan bidra till lösningen av vissa problem men det kan även vara till ett misslyckande för såväl individen såväl gruppen. Om man ser på lärandet ur ett sociokulturellt perspektiv kan det innebära olika svårigheter att skilja på metoder av lärande för att kunna sträva efter den bästa. Därför är variation av metoder det bästa för att kunna möjliggöra olika typer av lärande (Boström, 2004).

Zonen för närmaste utveckling, syftar på avståndet mellan det elever klarar av på egen hand och det de kan göra med hjälp av en erfaren person. Lärare förväntas att organisera och genomföra en undervisning som utvecklar elever. Målet med denna typ av lärande är att kunna använda sig av kunskap i olika sammanhang. Att lära sig hur man ska tänka och vad (Gibbons, 2013).

Att stötta elever innebär att läraren tillfälligt ger eleven den hjälp som är nödvändig för att eleven ska som klara av att utföra uppgiften. Stöttning är dock inte vilken hjälp som helst utan hjälp som lotsar eleverna mot nya begrepp, färdigheter eller nivåer av förståelse. Denna hjälp ger läraren i ett förebyggande syfte, så att eleverna med tiden ska kunna utföra samma uppgift utan hjälp (Gibbons, 2013). Vidare hävdar han att det nyttiga lärandet är det som ligger steget före elevens utveckling. Därför ska undervisningen ligga en kapacitet över vart eleven befinner sig i sin utveckling. Detta medför att lärare har koll på vart eleverna befinner sig och på sätt kunna utföra stöttning som ger eleverna den kunskap de behöver (Gibbons, 2013).

En nackdel med perspektivet är att vi har alla egna erfarenheter, detta gör att vi agerar utifrån de kunskaper vi har. Människor är inte bara en del av en grupp utan enskilda individer som fungerar på olika sätt. Därav blir de förklaringar som finns i teorierna otillräckliga (Säljö, 2000).

Studiens teoretiska utgångspunkt vilar alltså i ett sociokulturellt perspektiv. Detta betyder att jag kommer använda detta som en grund i analysen för att skapa förståelse för hur lärare stöttar elever i sitt lärande.

7. Metodbeskrivning

I detta kapitel kommer metodval, urval, etiska överväganden, reliabilitet och validitet och det empiriska materialet att presenteras.

7.1 Kvalitativ forskningsmetod

Kvalitativa forskningsmetoder används för studier som rör vid frågor som behandlar människor och hur de upplever och ser på sin verklighet (Ahrne, 2011). Studier som har en kvalitativ metod utgår från att det finns flera sätt att uppfatta verkligheten på, samt att verkligheten inte är absolut eller objektiv (Malterud, 2009). Inom den kvalitativa forskningen kan empiriinsamling göras på olika sätt t ex. genom intervju, enkät eller observation. Intervjuer är den metod som kommer ligga som grund för insamling av det empiriska materialet i denna studie. Kvale (1997) anser att syftet med intervjuer är att ta reda på respondentens uppfattning kring ämnet. Detta sker genom att intervjuaren tolkar de svar respondenten gett. Med detta som bakgrund anser jag att användningen av en kvalitativ intervjumetod, är den metod som kommer ge störst trovärdighet i ställning till studiens syfte.

Syftet med studien är att undersöka lärares uppfattningar kring individualiserad läsundervisning i förskoleklass och årskurserna 1-3 kopplat till de individuella utvecklingsplanerna, därför är kvalitativ forskningsmetod av intresse. Genom kvalitativa intervjuer kan jag få en djupare inblick i hur de intervjuade lärarna bedriver sin undervisning samt vilka metoder de använder för att individualisera sin undervisning. Jag vill fånga upp lärarnas tankar och erfarenheter kring

individualisering och med denna form av intervju kan lärarna med egna ord berätta och förklara hur de tänker och menar.

7.2 Sökande av tidigare forskning

Syftet med att söka tidigare forskning på området är att ta reda på vilka kunskaper som redan finns inom ämnet. Den tidigare forskningen kan stärka trovärdigheten kring området. Dock är det viktigt att man tolkar den tidigare forskningen med kritisk inställning, detta för att kunna stödja sina egna åsikter och argument kring ämnet (Bryman, 2011).

Sökandet av tidigare forskning skedde genom användning av olika sökverktyg. Studies litteratursökning startade i Göteborgs Universitets sökmotor Supersök. Fokus låg på texter gällande individualisering, vilket gav sammanlagt 2579 träffar, av dessa används 3 artiklar då jag ansåg att de var mest relevanta för studien. För att kunna begränsa träffarna och få fram det som var relevant för studien valde jag att lägga till orden i skolan och sökte därefter på individualisering i skolan. Vidare skedde sökningen i andra sökmotorer så som Google och Google Scholar, vilket gav 2910 träffar, utav dessa används 4 artiklar, som även de var relevanta för studien.

Sökorden som användes var: individualisering, skola, individanpassad undervisning, IUP, läsundervisning och individualization. Urvalet av litteratursökningen gjordes för att kunna dyka djupare ner i de artiklar som var relevanta i förhållandet till denna studie och dess eventuella resultat. Under arbetets gång har jag haft ett källkritiskt förhållningssätt till litteraturen. Detta har skett genom att kritiskt granska de källor som har förekommit i tidigare forskning. Alla använda texter har vart vetenskapligt peer-review granskade.

Valet av artiklar, skedde genom att jag utgick ifrån artikels titel och kunde därefter med hjälp av abstrakt se hur relevant de var gentemot mina frågeställningar. I de flesta fall har dessa artiklar använts som en bakgrund till studien eller fungerat som en källa för vidare referenser. Strävan har i största mån vart att använda originalkällor.

7.3 Urval av respondenter

Ett bekvämlighetsurval består av respondenter som vid tidpunkten har möjlighet att vara tillgängliga för forskaren, detta kan även bero på att representativet inte är lika viktigt då intervjuarens mål är att göra en inåtgående analys av svaren. Inom bekvämlighetsurvalet visar sig ofta resultatet väldigt intressant. Resultatet kan sedan kopplas till existerande forskning kring ämnet (Bryman, 2011).

Studiens urval av respondenter skedde genom ett bekvämlighetsurval där jag valde att fråga sex lärare som jag träffat under mina VFU perioder på lärarutbildningen om de skulle vilja medverka i denna studie, alla svarade ja till att medverka. Detta medförde att respondenterna kommer från samma del av Sverige.

Då jag känner alla respondenter och har en kännedom om hur deras skolor arbetar, valde jag att gå in en neutral roll, för att inte visa vilka tankar och åsikter jag har kring ämnet. Detta gjorde jag för att respondenterna skulle ge så utvecklande svar som möjligt där de vågade ge exempel ifrån sin egen undervisning, vilket jag anser att jag fick. Jag anser även att en anledning till detta är för att jag känner respondenterna sedan innan, vilket gör att de känner sig trygga med mig som intervjuare.

I studien har sex lärare intervjuats. Det som skiljer lärarna åt är deras erfarenheter, utbildning och i vilken årskurs de arbetar i. De flesta lärarna som har ställt upp i studien har arbetat som lärare länge men några av dem är relativt nya i sin roll som lärare. Alla lärarna jag har intervjuat arbetar i det som idag kallas för lågstadiet, vilket innefattar åldersgrupperna: förskoleklass och 1-3.

7.4 Respondenter

För att kunna få en förståelse för citaten, kommer nedan en presentation av vilken årskurs varje lärare arbetar i.

Lärare 1; Arbetar i en årskurs 3.

Lärare 2; Arbetar i en årskurs 1.

Lärare 3; Arbetar i en förskoleklass.

Lärare 4; Arbetar i en förskoleklass.

Lärare 5; Arbetar i en årskurs 2.

Lärare 6; Arbetar i en årskurs 3.

7.5 Semistrukturerade intervjuer

Semistrukturerade intervjuer handlar om situationer där intervjuaren har med sig en intervjuguide där frågornas ordningsföljd kan variera beroende på situationen. Här har intervjuaren en benägenhet att kunna ställa följdfrågor för att respondenterna ska ges chans att kunna klargöra och utveckla sina svar. På grund av att intervjuprocessen är flexibel måste tonvikten ligga vid hur intervjuaren urskiljer och tolkar respondentens svar. Semistrukturerade intervjuer tenderar ofta att likna ett vanligt samtal, detta kan leda till att intervjuaren ställer frågor som inte ingår i intervjuguiden. Dessa följdfrågor ställs om intervjuaren kan koppla samman nya frågor till något som respondenten sagt (Bryman, 2011).

Det empiriska materialet samlades in genom semistrukturerade intervjuer. De intervjufrågor som användes skapades med en utgångspunkt från studiens forskningsfrågor. Intervjufrågorna var öppna för respondenten att svara fritt. Denna studies intervjufrågor återfinns i en intervjuguide (se bilaga 1).

Innan intervjun fick alla respondenter information om vilket ämne intervjun skulle handla om. De fick även veta att frågorna skulle beröra hur de uppfattar sin undervisning och vilka metoder de använder sig av för att individualisera läsundervisningen. Då alla svarade ja till att medverka blev utfallet sex respondenter,

varje respondent fick välja tid och plats för intervjun. Detta för att enklast kunna få till en intervju och för att lärarna skulle känna sig bekväma i intervjumiljön.

Intervjuerna genomfördes dagtid på varje respondents skola, där vi satt i enskilda rum utan att bli störda. Alla intervjuer tog mellan 30-45 minuter, detta varierade beroende på hur mycket respondenten hade att säga. Efter intervjuerna transkriberades varje intervju, detta tog mellan 1-2 timmar per intervju.

Ingen av respondenterna bad om att få se på frågorna innan intervjun. Inför varje intervju fick alla respondenter godkänna att bli inspelade, vilket alla gjorde. Det inspelade materialet sparades på min telefon med lösen kod för att ingen annan skulle komma åt materialet.

7.6 Analytiskt ramverk

En tematisk analys går ut på att söka teman i de svar som har framkommit i undersökningen (Bryman, 2011). Det finns olika tillvägagångssätt för en tematisk analys. Jag har valt att fokusera på ett av dessa tillvägagångssätt, Framework. Framework är ett tillvägagångssätt där en matris används som utgångspunkt för analysen, som i sin tur har hjälpt till att ta fram olika teman. I studiens fall är det med hjälp av Framework jag har kunnat söka fram mönster i respondenternas svar (Bryman, 2011). Dessa teman har används för att strukturera upp resultatet. Under varje tema använde jag mig av direkta citat av respondenterna för att kunna se likheter/skillnader i svaren.

	Metoder	Skolans arbete med individualisering	Individualisering	Vad har funkat bra/mindre bra	Fördelar	Nackdelar
Intervjuperson 1						
Intervjuperson 2						
Intervjuperson 3						
Intervjuperson 4						
Intervjuperson 5						
Intervjuperson 6						

Tabell 1: Analys matris (Bryman, 2011).

7.7 Reliabilitet och validitet

En fråga som ofta ställs i studier som grundar sin empiri i intervjuer är om resultaten går att generalisera. Detta för att det inte är enkelt att visa om resultatet kommer att bli likadant om någon gör samma undersökning. Reliabilitet anknyter till forskningsresultatets tillförlitlighet och bearbetas ofta i relation till forskningsfrågan samt om resultatet kan återges vid ett annat tillfälle och av andra forskare. Reliabiliteten behandlar huruvida respondenterna kommer förändra sina svar under tiden intervjun fortlöper och om de ändrar sina svar om det blir intervjuade av någon annan. Intervjuarens reliabilitet resoneras gentemot hens relation till ledande frågor och hur de oavsiktligt kan påverka respondenternas svar (Kvale, 2009).

Eftersom jag har gjort undersökningen ensam kan det ha haft en påverkan på resultatet då jag har kunnat gjort feltolkningar. Då alla intervjuer spelades in kan jag i efterhand gå tillbaka och höra om jag har tolkat respondenternas svar rätt. Detta sker genom att lyssna efter hur personen uttrycker sig. Jag frågade även alla respondenter om jag fick återkomma efteråt om det var något som verkade oklart och som behövdes komplettera. När jag gick in i studien hade jag en tanke om vad individualisering var. Utifrån detta försökte jag vara medveten om detta så att det i minsta mån skulle påverka undersökningen och respondenternas svar.

Validiteten är beroende av den skicklighet forskaren visar genom att kontrollera, ifrågasätta och teoretiskt tolka de resultat som framkommer. Validitet går ut på att bedöma om de slutsatser som gjorts i en undersökning hänger ihop eller inte och handlar om hur vida man observerar, identifierar eller mäter det som ska mätas (Bryman, 2011). Dessa begrepp kan ibland kännas mindre meningsfulla vid kvalitativa studier då intervjuer och andra metoder ska vara trovärdiga.

För mig som intervjuare gäller det att få respondenterna att känna sig införstådda med studiens syfte och att min sammanfattning kommer att spegla deras tänkande. Under intervjuerna var jag medveten om att inte mina tankar och åsikter kring ämnet skulle påverkade svaren.

För att få en hög validitet krävs rätt metod. Jag valde semistrukturerade intervjuer som metod då jag ville ta reda på respondenternas uppfattningar och metoder kring individualisering detta hade jag inte fått om jag hade använt enkäter då de inte hade gett mig samma djupa resultat. Semistrukturerade intervjuer har haft en positiv effekt på denna studie då jag som intervjuare har kunnat skapa bredare överblick och förståelse för hur respondenterna arbetar för att individualisera sin läsundervisning. Varje intervju startade med kort förklaring om vad frågorna skulle behandla för ämne. Utöver de frågor som ställdes i intervjun ställdes även följdfrågor under tiden som intervjun fortlöpte.

8. Etiska aspekter

För att samhället ska utvecklas finns ett forskningskrav som belyser hur dagens kunskaper och metoder ska utvecklas och vidareutvecklas. Dagens samhällsmedborgare har ett forskningsetiskt skydd som medför att de inte får utsättas för varken fysisk eller psykisk skada. Forskare får heller inte ha otillåten insyn i människors vardag och hur de lever. Detta är grundkraven för forskningsetiska överväganden. Dessa tydliggörs i forskningens fyra huvudkrav; informationskravet, samtyckekravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2010).

Informationskravet innebär att forskare ska informera forskningsdeltagarna om de uppgifter de har i studien samt vilka villkor som gäller för att medverka. Jag kontaktade alla respondenter som fick skriftlig information om studiens syfte.

Enligt samtyckekravet måste forskaren motta respondenternas samtycke om att delta. Är någon av respondenterna yngre än 15 år måste även vårdnadshavande godkänna. Jag fick positiva svar från alla respondenter om att delta.

Genom konfidentialitetskravet blir alla respondenter avidentifierade och deras personuppgifter är otillgängliga för utomstående. Jag informerade alla respondenter om att de är anonyma i studien och att alla uppgifter de gav skulle bevaras så att obehöriga inte skulle komma åt dem.

Enligt nyttjandekravet får det insamlade materialet endast användas för forskningen. De uppgifter som framkom i studien får därför inte användas i kommersiellt syfte eller något annat icke-vetenskapligt sammanhang. Alla respondenter ska ta del av denna typ av information (Vetenskapsrådet, 2010). Detta har skett i min studie.

9. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras svaren på mina forskningsfrågor. Svaren redovisas utifrån olika tematiska rubriker som framkommit genom analys av intervju svaren. Jag styrker de olika tematiska grupperna med citat.

Genom analysen fokuserar resultatet på sex teman. Dessa teman uppkom genom respondenternas svar och var förekommande i samtliga intervjuer. Resultatet presenteras enligt följande teman: ”Individualisering på skolnivå”, ”Upplevelse av individualisering i skolan”, ”Fördelar med individualiserad undervisning”, ”Nackdelar med individualiserad undervisning”, ”Metoder för att individualisera läsundervisningen” och ”Svårigheter med att individualisera läsundervisningen”.

9.1 Individualisering på skolnivå

Den individuella utvecklingsplanen används av alla respondenter, där de kan följa sina elevers kunskapsutveckling. I förskoleklassen använder lärare sig av IUP som en dokumentation över var varje elev ligger i sin utveckling. Dock används IUP inte lika djupgående som i de äldre årskurserna. I förskoleklassen dokumenteras små saker som kan vara behövliga i framtiden och för framtida lärare. De behandlar även var eleverna är utvecklingsmässigt och i samråd med föräldrarna försöker lärarna locka elever med svårigheter för att utvecklas med hjälp av utmaningar.

Respondenterna arbetar alla kontinuerligt med IUP under terminen och följer upp den en gång per termin vid utvecklingssamtalet. De uppger även att de använder IUP kontinuerligt som en dokumentation över var eleverna befinner sig. IUP kan lärarna gå in och läsa och dokumentera under hela läsåret för att kunna se var elevens utveckling och önskad målbild är. Med hjälp av detta kan lärarna lättare individualisera elevens läsundervisning.

En av respondenterna arbetar på en skola där en övervägande del av eleverna har ett annat modersmål än svenska. Detta gör att läraren anser att det är svårt att använda sig av IUP då flera av eleverna behöver extra hjälp för att klara av kunskapsmålen. På grund av detta ansåg hon att hon inte kunde använda IUP på det sätt som hon ville. Det som dokumenterades i IUP lät hon ligga med som en bakgrund i sin planering men hon använde inte den som ett verktyg för att individualisera undervisningen.

Lärare 1

”IUP är ett viktigt instrument för både lärare och elever, detta för att kunna se var eleven ligger i sin kunskapsnivå, men även för att kunna se inom vilket område de behöver utveckla för att ta sig till nästa steg. För att kunna nå till nästa steg samarbetar vi tillsammans med föräldrarna.”

Lärare 6

” Jag skriver IUP för alla elever, där målen är desamma för alla men det är ingen idé att sätta upp ett mål att t.ex. skriva en faktatext för en nyanländelev, självklart är det målet med men man måste bryta ner det. Här skriver jag istället att eleven ska kunna skriva meningar med stor bokstav. Det är så jag individualiserar i IUP, att alla har olika små mål.”

Anmärkningsvärt stämmer lärarnas arbete med IUP överens med stöttning. Med stöttning menas att lärare lotsar eleverna mot nya färdigheter. När lärare stöttar elever ska undervisningen ligga över elevens kapacitet så att de strävar mot nästa mål (Gibbons, 2013). Lärarna i studien gör detta när de ser över vart eleverna befinner sig och hjälper dem nå nästa mål.

9.2 Upplevelser av individualisering i skolan

De flesta lärarna upplever att det låter bra med individualisering men att alla har sin egen tolkning på vad det är. Lärarna upplever att en stor del av att individualisera undervisningen är att lära känna eleverna och se var varje elev befinner sig. Detta bör ske direkt när eleven börjar i förskoleklassen så att lärare kan fånga upp elever och ge dem undervisning som ger dem maximal utveckling. Detta ansåg lärarna var en viktig faktor då de ville att eleverna skulle känna sig trygga i sin lärmiljö och på så sätt kunna ge den enskilda eleven vad den behöver.

Dock upplever alla lärare att de skulle vilja lägga ner ett större fokus på hur de arbetar och vad som funkar bra och lyfta det mer. Lärarna skulle vilja lägga ner mer tid på att prata med varandra i lärarlagen om de bitar som funkar bra för att tillsammans på skolan kunna arbeta mer med individualisering. De skulle även vilja få tid till att dela med sig av sina erfarenheter samt vilka metoder som funkar och inte, där de kan ge varandra tips på vilka metoder som kan användas för att maximera elevers kunskapsinhämtning.

Lärare 3

”Det har förändrats under åren, tidigare satt varje elev med enskilda uppgifter och elever skulle klara av mer utan lärarstöd. Idag tänker man istället utifrån vad alla ska lära sig och sen individualiserar man inom ramen för kraven.”

Intresseväckande svarar alla respondenter att de anser att alla lärare bör lära känna sina elever för att kunna ge dem bästa möjliga undervisning. Detta sker i samråd med stöttning, där lärarna ska ha koll på vart eleverna befinner sig och på sätt kunna utföra stöttning som ger eleverna den kunskap de behöver (Gibbons, 2013).

9.3 Fördelar med en individualiserad undervisning

Flera respondenter beskrev fördelar med att individualisera undervisningen. Samtliga av studiens respondenter anser att största fördelen med att använda sig av individanpassad undervisning är att alla elever får chansen att lära på sitt eget sätt, vilket i de flesta fall gör att eleven lyckas. Att använda sig av individanpassad undervisning medför även att eleverna får arbeta där de befinner sig i sin utveckling. Detta ger eleven en positiv känsla och läraren får en djupare inblick i var varje elev befinner sig och kan fånga upp dem som behöver mer hjälp eller utmanas mer.

En aspekt som kom upp som var både en fördel och nackdel var att ha hemspråksundervisning till de nyanlända eleverna. Lärarna ansåg att det är till fördel då eleverna får undervisning på sitt eget språk och på så sätt hamnar de inte lika långt efter de andra eleverna. De ansåg även att det var väldigt bra om eleven behärskade sitt modersmål. För de elever som inte gör det blir studievägledningen till en nackdel och lärarna såg sig kritiska till tillvägagångssättet. Detta på grund av att om eleven har ett torftigt modersmål läggs det stor vikt vid modersmålet och inte svenskan, vilket gör att det blir till en ”bortkastad” resurs för att hjälpa eleverna i sin kunskapsutveckling.

Lärare 2

”En fördel är att alla elever får läsa på sin nivå, det skapar en positiv känsla som stärker eleven.”

Lärare 3

”Alla får en chans att lära sig på sitt eget sätt, vilket gör att de lyckas. Anpassat för eleven med utmaningar och få det man behöver där man befinner sig för att inte tappa fart. Man kan behöva mer eller fånga upp dem.”

Respondenterna i studien ansåg att en fördel med att individualisera undervisningen är att låta eleverna arbeta där de befinner sig. Detta stämmer intressant nog överens med stöttning där lärarna ska ha uppfattning om vart eleverna befinner sig i sin utveckling för att kunna stötta och hjälpa dem (Gibbons, 2013).

9.4 Nackdelar med individualiserad undervisning

Alla lärare som deltog i studien ansåg att tiden var det största hindret/nackdelen med att individualisera undervisningen. De ansåg att det tar mycket tid att lära känna alla elever och se vilka behov de har för att kunna planera uppgifter som passar de enskilda elevernas nivåer och behov.

Respondenterna ansåg att en nackdel med att individualisera undervisningen är att det kan bli för stort fokus på individen. Om elever arbetar med individuella uppgifter som passar deras kunskapsnivå kan det medföra en svårighet med att låta eleverna hjälpa varandra då de arbetar med olika uppgifter på olika nivåer och man tappar fördelen av att låta eleverna hjälpa varandra. En lärare nämnde även vikten med att lärare måste se till att individualiseringen inte blir destruktiv där eleverna tävlar mot varandra, då de som ligger i framkanten får gå vidare i böcker medan andra elever utvecklas långsamt och har kvar samma bok länge. Detta kan i sin tur leda till elever tappar självförtroendet och lusten till fortsatt lärande.

Lärare 3

”En nackdel med att individualisera undervisningen är att man behöver tänka på många olika sätt, man behöver ha olika tankar och uppgifter eleverna kan prova på. Detta behövs för att alla elever inte är stöpta på samma sätt vilket skapar fler planeringar.”

Att tiden har en stor påverkan på hur lärare individualiserar sin utveckling var det mest förekommande svaret gällande vilka nackdelar som finns med individualisering. Detta är inget som kan kopplas med det sociokulturella perspektivet. Däremot är en nackdel med teorin att ingen är den andra lik och därav är teorin otillräcklig (Gibbons, 2013).

9.5 Metoder för att individualisera läsundervisningen

Att kunna läsa är en av de grundläggande kunskaperna som alla bör behärska för att fungera i samhället, dock är alla olika och lär på olika sätt. Respondenterna ansåg att lärare bör använda olika metoder för att individualisera läsundervisningen. Genom olika metoder kan lärare skapa nyfikenhet och lust hos eleverna till att vilja fortsätta lära och vidareutveckla sin läsförmåga.

Alla lärare använde sig av flera olika metoder för att individualisera läsundervisningen. De metoder som redovisas är de metoder som lärarna ansåg var mest förekommande i undervisningen.

Högläsning och dokumentkamera: Lärarna väljer en bok som de anser passar de flesta eleverna i klassen, boken ska inte ha för många eller för komplicerade ord. Under tiden de läser stannar de ofta till i texten och pratar om svåra ord som framkommer i texten. Detta görs även för att alla elever ska få en chans att hänga med och få en uppfattning över vad orden betyder. När de har högläsning använder flera av lärarna

sig av dokumentkameran så att eleverna kan följa med i texten. Dokumentkameran ger mycket för de elever som kan läsa och fångar även de som inte kan läsa. För de elever som har svårt med läsningen är det viktigt att visa texten, så de kan skapa en förståelse för att text och bild hänger ihop.

Tyst läsning: Några av lärarna går till biblioteket en gång i veckan, där alla eleverna får välja en egen bok som de ska ha som tystläsnings bok. När eleverna väljer böcker är både läraren och bibliotekarien med och försöker styra eleverna så att de väljer en bok som passar dem själva och deras läsutveckling. Boken ska utmana eleverna utan att vara för svår.

De som arbetar med de yngre eleverna använder sig av lättlästa böcker, där de som kan läsa får läsa. Detta får eleverna göra när de är klara med de uppgifter som de ska göra. Om en elev inte kan läsa kan de sitta tillsammans med en kompis och kompiserna kan läsa för den andra eleven.

I de yngre åldrarna använder de även böcker med stora bokstäver (versaler), detta för att lärarna anser att det är lättare för eleverna att läsa texter med versaler. Lärarna tror att detta är lättare på grund av motoriken, det är lättare för små barn att skriva med stora bokstäver och därför tror de att det kan vara svårt för dem att läsa och se små bokstäver.

Läsutvecklings böcker: Detta är något som lärarna arbetar med hela tiden. Här försöker de att ge de elever som har kommit lite längre en större utmaning, samtidigt som de försöker väcka nyfikenheten och lusten hos dem som inte har kommit så långt i sin läsutveckling.

Språklekar: Arbetar de med i de yngre åldrarna, här arbetar de med ordens form och språket på ett lekfullt sätt. Detta sker genom att använda mycket praktiskt material men även genom språklekar som gynnar alla elever i sin läsutveckling.

Lärare 5

”Det som jag provat genom åren och som fungerat bra är läseböcker i läxa där texterna är nivåanpassade och där jag sett till att få flera tillfällen varje vecka där jag kunnat lyssna på eleven då den läst högt. Haft läsgrupper där elever läst för varandra och diskuterat innehåll. Använt dator/Ipad för individuell träning för varje elev, där jag i samråd med specialpedagog skapat individuella scheman för lästräning.”

Lärare 4

”Bemöta eleverna på deras nivå, om en elev inte vill så säger vi att de kan vi inte välja. Vi kan inte välja att inte göra men vi kan välja att göra uppgiften på det här eller det här sättet för vi ska göra detta. Så att det inte individualiseras utifrån deras humör och att inte individualisera bort valet, det är viktigt att ge eleverna olika val och olika sätta att välja på att göra uppgifterna.”

Intressant nog stämmer respondenternas svar stämmer överens med ett sociokulturellt perspektiv för individens utveckling (Boström, 2004), i och med att båda nämner en variation av metoder som det bästa alternativet för lärande.

9.6 Svårigheter med att individualisera läsundervisningen

Dagens skolor får fler elever och klasserna växer och blir större för varje termin, vilket kan komplicera lärares dagliga arbete. Lärarna i studien ansåg att en svårighet med att kunna individualisera sin undervisning var att kunna hinna med och se var eleverna befinner sig i sin utveckling.

I förskoleklassen använder de sig inte av ”läroböcker” vilket gör det svårt för lärarna att kontrollera var eleverna ligger i sin utveckling. Istället får de under lektionstiden kolla och se hur det går för eleverna och där försöka se var eleverna ligger i sin kunskapsutveckling och därefter dokumentera för att komma ihåg var de ligger och vad de kan.

För de lärare som arbetar i klasser där de flesta eleverna har ett annat modersmål än svenska och där flera av eleverna är nyanlända är språket ett problem. Detta blir till en svårighet när lärarna ska individualisera sin läsundervisning då de flesta har olika modersmål. Eleverna ligger även på olika nivåer i sin språkutveckling gällande svenska språket.

Lärare 6

”Många elever just i svenskan ligger på olika nivåer. Majoriteten av eleverna klarar många uppgifter som jag ger dem men att t.ex. att jobba med ljud är svårt då de inte har med det från början. De kan inte hänga upp ljudet så många på krockar då det inte finns med dem sen innan och då blir det svårt att lägga det på en nivå som passar alla”

Lärare 1

”Att tiden inte räcker till om man har många elever och att man kanske inte har koll på var varje elev befinner sig i sin läsutveckling.”

Respondenterna ansåg att det var svårt att hinna med att se vart varje elev befinner sig i sin utveckling för att kunna individualisera undervisningen. Detta är inget som kan kopplas med det sociokulturella perspektivet. Däremot är en nackdel med teorin att ingen är den andra lik och därför är teorin otillräcklig (Gibbons, 2013).

10. Diskussion

Här följer först en metoddiskussion med kritiska aspekter att redovisas. Dessa följs av en resultatdiskussion som utgår ifrån refererad litteratur kopplat till redovisat resultat. I resultatdiskussionen kommer individualisering att kopplas in i resonemangen.

10.1 Metoddiskussion

Jag valde i denna studie att använda mig av en kvalitativ forskningsmetod och att genom semistrukturerade intervjuer intervjuar lärare i lågstadiet om hur de arbetar för att skapa en individualiserad läsundervisning samt vilka metoder de använder för att individualisera sin undervisning. Att använda intervjuer kändes relevant då jag ville ta reda på respondenternas uppfattning kring ämnet samt ta reda på hur dem motiverar valet av de metoder som används i undervisningen. Genom intervjuer fick jag även en chans att följa upp respondenternas svar med följdfrågor som gav mig en djupare förståelse i svaren. Följdfrågorna gav även respondenterna en chans att utveckla sina svar ytterligare. Det ska dock tilläggas att den kvalitativa forskningsmetoden går ut på att tolka det material som uppstår, därför kan resultatet skilja sig från person till person. Detta på grund av att alla tolkar saker olika, vilket kan påverka studien. Genom att ha ett brett urval av respondenter som arbetar på olika skolor kan studiens resultat bli säkrare. För att reliabiliteten ska kunna öka måste någon annan göra om studien och få samma resultat. För att stärka studien validitet skulle jag behövt göra observationer där fokuset låg på hur respondenten arbetar med individualisering och se om detta stämmer med det som framkom under intervjuerna. Detta hade varit intressant att göra men på grund av tidsbrist gjordes inte detta. Jag tror dock inte att respondenterna talade osannaning under intervjuerna.

Det finns både positiva och negativa aspekter med att göra intervjuer. En fördel med att göra intervjuer är att intervjuaren genom ett samtal kan skapa en bra överblick/förståelse över ämnet fokuset ligger på. En svårighet är att inte blanda in egna känslor och åsikter när man ställer frågor. Det är viktigt att inte göra detta då personen som intervjuas inte ska bli influerad av intervjuaren. Intervjuer kräver även mycket tid och planering, då det behövs tid till att intervjuar personer samt att transkribera alla intervjuer (Holme & Solvang, 1997). En kritisk aspekt som har spelat in på denna studie är att det har tagit lång tid att få till intervjuerna, då alla lärare har fullt upp med sin undervisning och annat som tillhör deras profession.

Fördelen med ett bekvämlighetsurval är att jag som intervjuare vet vilka respondenterna är samt att jag har en förförståelse för hur skolorna ser ut gällande förutsättningar och elever. Nackdelen med ett bekvämt urval är i detta fall att respondenternas skolor arbetar på liknande sätt gällande individualisering och IUP, vilket speglar sig i intervjuaren. Detta kan bli till en nackdel då jag med studien vill visa på olika metoder för att arbeta individualiserat och med de individuella utvecklingsplanerna.

10.1.1 Kritisk aspekt - läsmetoder

En kritisk aspekt med olika läsmetoder är att lärare sätter in eleverna i olika fack där eleverna befinner sig i läsutveckling, vilket kan medföra att det blir en tävling mellan eleverna där de jämför var de befinner sig. Detta kan medföra att de elever som redan ligger efter i sin läsning kan tappa lusten till att fortsätta läsa helt. Det är även svårt med olika fack, då det är lärares olika tolkningar över var elever befinner sig som bestämmer om en elev kan läsa eller inte.

Det kan även innebära en svårighet för lärare att veta vilken punkt eller nivå eleven befinner sig på, detta för att vissa elever passar in på flera nivåer samtidigt. På grund av detta kan elever hamna på fel nivå och då bli felaktigt bedömd i sin läsutveckling. Om detta sker kan det leda till att eleven inte får den hjälp som den behöver. Det är även lätt för lärare att sätta elever på en högre nivå än var eleven befinner sig, vilket kan medföra att eleven stannar i sin utveckling och då läraren tar förgivet att eleven behärskar vissa delar.

10.2 Resultatdiskussion

I detta kapitel kommer resultaten att diskuteras utifrån olika teman, dessa teman är: ”metoder för individualisering, ”skolnivå”, ”lärstilar” och ”svårigheter med individualisering”. I diskussionen kommer studiens teoretiska bakgrund samt teorierna i den tidigare forskningen kopplas till respondenternas svar.

Individualisering återspeglas i tidigare läroplaner men kan se olika ut då uttryckssättet för individualiseringen varierar. I Lgr11 är individualisering en självklarhet och något som alla lärare ska arbeta med. Studiens forskningsfrågor; på vilket sätt uppfattar lärare att de arbetar för att skapa en individualiserad läsundervisning och hur lärare motiverar de metoder som används för att individualisera undervisningen, kan besvaras genom studiens resultat. Resultatet visar på att alla lärare använder sig av begreppet på ett eller annat sätt men hur de gör varierar beroende på metoden de använder. Utifrån resultatet är högläsning och tystläsning de mest förekommande metoderna för att individualisera läsundervisningen.

10.2.1 Metoder för individualisering

Flera av lärarna i studien väljer att bemöta de elever som ger motstånd med att ge dem olika alternativ/metoder för att klara av uppgiften. Detta sker om en elev inte vill göra den uppgift som ska göras, då ger lärare eleven ett val att välja mellan olika metoder att utföra uppgiften på. Detta leder till att lärare ger eleven ett val som gör att hen inte kan välja att inte göra uppgiften. Denna metod innebär att lärare bemöter eleverna där de befinner sig och ge dem olika alternativ för att klara av uppgifterna. Lärare kan även använda denna metod för att kunna stötta eleverna för att klara av uppgifter. Vilket kan ske genom att lärarna vägleder eleverna och ger dem tillfällig hjälp att klara uppgifterna (Gibbons, 2013). När man som lärare gör detta bemöter man eleverna där de för stunden befinner sig kunskapsmässigt. Detta är något som Vinterek (2006) benämner för nivåindividualisering, där ska elever bemötas utefter deras egen nivå och var de befinner sig i sin kunskapsutveckling.

Även om lärare ser på begreppet på samma sätt varierar undervisningen. Detta beror på att lärarna har olika erfarenheter och kunskaper kring individualisering. Lärarna beskriver på samma vis som Boström (2004) att lärare bör lära känna och förstå eleverna för att kunna se var de befinner sig i sin utveckling för att kunna individualisera undervisningen. Gibbons (2013) anser att det är individens utveckling

som ska ligga som grund för undervisningen. Detta visar vikten av att varje lärare bör ha förståelse för respektive elevs kunskapsnivå. Denna studies respondenter ansåg att det är viktigt att redan från början skapa en relation med sina elever för att på så sätt kunna se var är i sin kunskapsutveckling och därifrån kunna individualisera.

10.2.2 Skolnivå

Alla lärare som medverkade i studien arbetar med IUP, dock på olika sätt. IUP är en sorts individualisering på skolnivå som lärare ska använda för att kunna skapa en undervisning som är anpassad efter individens kunskapsnivå och efter hur och vad eleven vill lära sig (Skolverket, 2013). Dock används inte IUP fullt ut, utan används enbart för att dokumentera var eleven befinner sig i kunskapsutveckling. Detta speglas i resultatet, då några av lärarna gav uttryck för att de bara använder IUP för att de måste. Lärarna ansåg att de har koll på var eleverna befinner sig och utifrån det kan de planera och utföra sin undervisning och därför behövde de inte använda sig av IUP som en grund för sin planering.

Skolan ska erbjuda elever kunskaper som är nödvändiga i deras läroprocess för att nå kunskapsmålen. Dessa kunskapsmål ska finnas med i elevens IUP, där läraren ska dokumentera var eleven befinner sig och var hen ska. Med hjälp av elevens IUP kan lärare sedan individualisera sin undervisning så att den ger maximal kunskapsinhämtning hos eleverna (Stensmo 2008). Studiens resultat visar på att alla lärare inte använder IUP som ett underlag för att individualisera undervisningen. Detta på grund av att de anser att IUP är krångligt och att de vet var deras elever befinner sig i sin kunskapsutveckling och kan därför utan IUP individualisera undervisningen.

10.2.3 Lärstilar

På grund av att alla elever inte ligger på samma nivå i sin kunskapsinläring kan inte alla arbeta med samma uppgift. Detta är något som är Vinterek (2006) påpekar. Hon anser att all undervisningen och alla uppgifter bör vara anpassade efter elevernas kapacitet och ha en svårighetsgrad som eleven klarar av men samtidigt utmanar eleven. Imsen (2000) anser även hon att undervisningen måste ha anpassade uppgifter för att kunna passa fler elever. Ingen av de lärare som medverkade i undersökningen lyfte upp denna aspekt.

Stensmo (2008) anser att lärare ska låta eleverna arbeta med uppgifter utifrån sina egna förutsättningar och behov då detta utvecklar dem. Detta kan ske genom att lärare skaffar inblick i hur deras elever lär på bästa sätt och därefter anpassa undervisningen utefter elevernas lärstilar. Både Gardner (2000) och Boström (2004) anser att lärare bör ha inblick i vad som är elevernas styrkor och utifrån det se vilken lärstil som passar eleven. Detta är viktigt för att lärare ska kunna veta vilken metod som gör att eleven klarar av de uppgifter som ges och minnas det som de har lärt sig. Detta kan även kopplas till zonen för närmaste utvecklig där lärarna ska genomföra en

undervisning som passar och utvecklar eleverna (Gibbons, 2013). Elevernas styrkor kan variera beroende på olika faktorer, jag anser därför att det är viktigt att lärare lägger energi på detta. Utan att använda ordet lärostil tyckte alla medverkande lärare att eleverna ska få en chans att lära på sitt eget sätt, vilket ofta gör att eleverna lyckas och klarar av uppgifterna.

En aspekt alla respondenterna var eniga om var att lärare måste lära känna sina elever och se vilka intressen de har. Detta för att kunna använda sig av dem i läsundervisningen för att få skapa en lust till att läsa. Både Stensmo (2008) och Vinterek (2006) anser att en av de viktigaste delarna i att kunna individualisera sin undervisning är att ge eleverna uppgifter som intresserar dem. Att läraren vet om vad som motiverar respektive elev och på så sätt kunna använda detta för att motivera eleverna. Lindkvist (2003) anser även hon att elever ska få välja innehåll efter sitt intresse. Att elever får välja utefter sina intressen var en metod som framkom under intervjuerna då lärarna berättade om tystläsning. Boken som eleverna läser i när de har tystläsning var ofta en bok som de själva hade valt, utifrån vad de vill läsa. Dock var det bara då eleverna fick vara med och bestämma undervisningens innehåll.

10.2.4 Svårigheter med individualisering

Imsen (2000) uttrycker att lärare tycker att det är svårt att individanpassa rent praktiskt då det kräver tid. Detta var något alla respondenter påpekade gällande vad de ansåg var en svårighet med att individualisera undervisningen. Jag kan förstå att lärare tycker att det tar tid från annat, då det tar extra tid att planera olika uppgifter till eleverna. Dock är det viktigt att alla elever kan få en chans att få lära på sitt sätt och på den nivå som eleven befinner sig på. Det är viktigt att lärare lär känna sina elever redan från början och hur de lär bäst och planera utifrån elevernas lärostilar. På detta sätt kan lärare lätt få med eleverna på upplägget och låta dem arbeta med olika uppgifter och olika metoder. Lundberg (2003) anser att alla elever har olika metoder för att lära sig saker och lärare måste ha detta i åtanke för att undervisningen ska ge maximal kunskapsutveckling.

10.3 Slutsats

Studiens forskningsfrågor fokuserar på hur lärare uppfattar att de arbetar för att skapa en individualiserad läsundervisning och hur de motiverar de metoder de använder. Dessa frågor kan besvaras utifrån resultatet som visar på att alla medverkande lärare uppfattar att de individualiserar sin undervisning men på olika sätt. Lärarna ansåg att en individualiserad undervisning innebär att de anpassar och bemöter eleverna där de befinner sig i sin utveckling. Respondenterna ansåg att lärare ska individualisera sin undervisning då elever behöver olika vägar och metoder för att kunna nå en maximal utveckling. De metoder som var mest förekommande gällande läsundervisning var tystläsning och högläsning. Dessa metoder kan utformas på olika sätt samtidigt som det når elever på olika nivåer och man kan hitta något som passar alla.

Dock anser lärarna att det finns en brist med att individualisera läsundervisningen och det är tiden, att hinna med och se var varje elev ligger i sin läsutveckling, är svårt och kräver att det finns tid. Det gäller att lärare lägger ner tid på att se efter och ställa frågor som ger svar på var eleverna ligger i sin utveckling så att eleverna inte tappar fart och framförallt inte tappar lusten till att läsa.

11. Förslag till fortsatta studier

En vinkling som jag anser är väldigt intressant gällande individualiserad undervisning är att studera elevperspektivet och se hur de uppfattar att lärare individualiserar undervisningen. Exempel på intressanta vinklingar är att studera t ex individuella uppgifter och elevernas uppfattningar om lärarnas insats vid individualisering. Men även att se på vilka möjligheter elever får att vara med och bestämma vilka metoder och uppgifter som används i undervisningen.

Det hade även vart intressant att intervjua lärare som arbetar på skolor där större delen av eleverna har ett annat modersmål än svenska. För att sedan göra en jämförande studie och se hur lärarnas val av metoder skiljer sig gentemot hur lärare som arbetar på skolor med elever som har svenska som modersmål. Samt att se på vilka resurser som finns att tillgå gällande individualisering.

12. Referenslista:

Ahlberg, A. (2013). *Specialpedagogik i ideologi, teori och praktik – att bygga broar*. Stockholm: Liber.

Allard, B., Rudqvist, M. & Sundblad, B. (2014). *Nya lusboken*: [en bok om läsutveckling]. (1. uppl.) Stockholm: Sanoma utbildning.

Boström, L., Institutionen för utbildningsvetenskap, Fakulteten för humanvetenskap, & Mitt Universitetet. (2012). *Do ten-year-old children in sweden know how they learn? A study of how young students believe they learn compared to their learning styles preferences*. *International Education Studies*, 5(6), 11. doi:10.5539/ies.v5n6p11.

- Boström, L. (2004). *Lärande & Metod. Lärstilsanpassad undervisning jämfört med traditionell undervisning i svensk grammatik*. Högskolan för lärande och kommunikation. Jönköping och Helsingfors Universitet.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Enkvist, I (2003), Dagens skola är inte till hjälp för elever från hem utan studievana – ur: *Skolan – ett svenskt högriskprojekt*, Gidlunds Förlag: Hedemora.
- Enkvist, I (2003) Dagens skola är inte till hjälp för elever från hem utan studievana, ur. *Skolan – ett svenskt högriskprojekt*. (red:I.Enkvist. Gidlunda förlag, Hedemora.
- Gardner, H. (2000). *Den bildade människan. Hur vi verkligen förstår det vi lär oss. Svensk översättning*. Brain Books AB.
- Gardner, H. (2001). *Intelligenserna i nya perspektiv*. Jönköping: Brain Books.
- Gibbons, P. (2013). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. (3. uppl.) Stockholm: Hallgren & Fallgren.
- Hayes, M & Stevenson, B (1997). *Reading for life*. Kerstin Jörgensen (Red.), *Lyckas med läsning*, Stockholm: Bonniers Utbildning AB.
- Imsen, G. (2000) *Elevens värld*. 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Kvale, S, 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Danmark: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lindkvist, M (2003) *Individualisering – att kliva ur och vara i gemenskap*. Licentiatavhandling Linköpings universitet: Institutionen för beteendevetenskap, FiF-avhandlingar 63/03
- Lundberg, I & H, K (2003). *God läsutveckling (2:a uppl.)*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Nationalencyklopedin, (2016). Hämtad 2016-10-17. URL <http://www.ne.se/>
- Shaughnessy, M. F. (1998). *An interview with Rita Dunn about learning styles*. The Clearing House, 71(3), 141-145.
- Skolverket (2000) *Läroplan för de frivilliga skolformerna*. Stockholm: On paper grafiska AB ISBN: 91-38-31737-0

Skolverket (2002) *Bildning och kunskap: Särtryck ur läroplanskommitténs betänkande*. Kalmar: Lenanders Grafiska AB. ISBN: 91-88372-80-4

Skolverket, bedömningsmatris 2016. Hämtad: 2016-11-22
http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.115210!/Lararens_bedomning_elevlasningar.pdf

Skolverket, PISA 2016. Hämtad: 2016-12-6
<http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/internationella-studier/pisa/om-pisa-2015-1.255083>

Skolverket, PRILS 2016. Hämtad: 2016-12-6
<http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/internationella-studier/pirls/pirls-2016-1.224594>

Skolöverstyrelsen (1962) *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Kungliga skolöverstyrelsen. Skolöverstyrelsen (1973) *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Svenska Tryckericentralen AB. ISBN: 91-47-85852

Skolöverstyrelsen (1981) *Läroplan för grundskolan*. Södertälje: Axlingstryckeri AB. ISBN: 90-40-70459-9

Sverige. Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2013). *Allmänna råd med kommentarer om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen*. Stockholm: Skolverket.

Stensmo, C. (2008). *Ledarskap i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Sulaiman, T., Hassan, A., & Yi, H. Y. (2011). *An analysis of teaching styles in primary and secondary school teachers based on the theory of multiple intelligences*. *Journal of Social Sciences*, 7(3), 428-435.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Bokförlaget Prisma.

Vetenskapsrådet (2010). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Vinterek, M. (2006). *Individualisering i ett skolsammanhang*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

13. Bilaga 1

Frågor till lärarna:

- Hur ser din skolas organisation ut kring individualisering?
- Hur är dina upplevelser gällande individualisering i skolan?(Gärna med exempel)
- Vad ser du för fördelar/nackdelar (hinder och möjligheter) med individualiserad läsundervisning i skolan?
- Hur arbetar du för att individualisera läsundervisning? (ge exempel, gärna när det har gått bra och mindre bra)
- Vad ser du för svårigheter med att individualisera läsundervisningen? (gärna exempel på när du har mött på svårigheter, vad gjorde du då?)

- Hur arbetar du med läsundervisningen kopplat till det som står i elevens IUP?